

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح اصلاح بند «چ» ماده (۸۸) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی،

اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران»

مقدمه

ماده (۱۸۷) قانون برنامه سوم توسعه مقرر می‌دارد: «به منظور اعمال حمایت‌های لازم حقوقی و تسهیل دستیابی مردم به خدمات قضایی و حفظ حقوق عامه، به قوه قضائیه اجازه داده می‌شود تا نسبت به تأیید صلاحیت فارغ‌التحصیلان رشته حقوق جهت صدور مجوز تأسیس مؤسسات مشاور حقوقی برای آنان اقدام نماید. حضور مشاوران مذکور در محاکم دادگستری و ادارات و سازمان‌های دولتی و غیردولتی برای انجام امور وکالت متقاضیان مجاز خواهد بود. تأیید صلاحیت کارشناسان رسمی دادگستری نیز به طریق فوق امکانپذیر است. آیین‌نامه اجرایی این ماده و تعیین تعرفه کارشناسی افراد مذکور به تصویب رئیس قوه قضائیه خواهد رسید».

با تصویب این ماده قوه قضائیه اجازه یافت تا نسبت به صدور پروانه وکالت و مشاوره حقوقی اقدام نماید که برای اداره این موضوع، مرکزی تحت عنوان مرکز امور مشاوران حقوقی، وکلا و کارشناسان قوه قضائیه تأسیس شد. پس از پایان مهلت اجرای برنامه سوم توسعه مناقشاتی در خصوص قانونی بودن یا نبودن ادامه جذب وکیل یا مشاور حقوقی توسط مرکز امور مشاوران حقوقی، وکلا و کارشناسان قوه قضائیه به وجود آمده است که طراحان محترم این طرح با استناد به ادله‌ای که در مقدمه توجیهی ذکر کرده‌اند نظر به غیرقانونی بودن جذب مذکور داشته و در طرح کنونی پیشنهاد حذف عبارت «مرکز وکلا و مشاوران قوه قضائیه» از بند «چ» ماده (۸۸) قانون برنامه ششم را ارائه نموده‌اند. شایان ذکر است طرح مذکور در حال حاضر در دستور کمیسیون حقوقی و قضایی قرار دارد و از آنجا که تاکنون بررسی طرح مذکور در کمیسیون مربوط به پایان نرسیده این طرح مطابق ماده (۱۴۵) آیین‌نامه داخلی مجلس، در دستور صحن علنی قرار گرفته است.

بررسی طرح

بند «چ» ماده (۸۸) قانون برنامه ششم در مقام الحاق یک ماده به قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران بوده است. این بند بیان می‌دارد: «متن زیر به عنوان ماده (۵۹) مکرر به قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران الحاق می‌شود. «قوه قضائیه، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، کانون وکلای دادگستری، کانون کارشناسان رسمی، مرکز وکلا و کارشناسان قوه قضائیه، مکلفند سی درصد (۳۰٪) از سهمیه صدور دفاتر خدمات قضایی و الکترونیک، سردفتری، صدور پروانه وکالت، مجوز کارشناسان رسمی دادگستری را به فرزندان و همسران شهدا، جانبازان با حداقل ده درصد (۱۰٪)، آزادگان با داشتن حداقل سه ماه سابقه اسارت و رزمندگان با داشتن حداقل ۶ ماه حضور در جبهه و همسر و فرزندان جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و فرزندان و همسران آزادگان و فرزندان رزمندگان دارای حداقل ۱۲ ماه سابقه حضور داوطلبانه در جبهه، بدون رعایت شرط سنی در صورت واجد شرایط بودن اختصاص دهند».

حکم بند «چ» ماده (۸۸) بر مواد (۱۳)، (۵۲) و (۵۹) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران در طول اجرای قانون برنامه، حاکم است».

مخصوص صحن علنی

مشخصات طرح

دوره دهم - سال دوم

شماره ثبت:

۳۵۶

شماره چاپ:

۷۷۷

تاریخ چاپ:

۱۳۹۶/۱۰/۹

معاونت پژوهش‌های

سیاسی - حقوقی

دفاتر: مطالعات حقوقی

مطالعات اجتماعی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۵۹۴۷-۱

تاریخ انتشار:

۱۳۹۷/۷/۲۸

ماده (۵۹) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران نیز بیان می‌دارد: «قوه قضائیه، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و کانون وکلای دادگستری موظفند بیست و پنج درصد (۲۵٪) سهمیه صدور پروانه سردفتری و وکالت و مجوز کارشناسان رسمی دادگستری را به خانواده شاهد، جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و آزادگان با ۶ ماه سابقه اسارت و رزمندگان با ۶ ماه سابقه حضور در جبهه و در صورت واجد شرایط بودن اختصاص دهند».

با توجه به این دو ماده، نکات زیر بیان می‌شود:

۱. در ماده (۱۸۷) قانون برنامه سوم تدوین آیین‌نامه اجرایی این ماده به قوه قضائیه محول شده است. این امر نشان‌دهنده این است که اجرا و تفسیر اجرایی این قانون برعهده قوه قضائیه است که عملکرد قوه در تفسیر این قانون و همچنین اطلاق مواد آیین‌نامه اجرایی آن به خصوص ماده (۶) نشان‌دهنده دائمی بودن فعالیت این مرکز است. همچنین این آیین‌نامه تاکنون در هیچ مرجعی ابطال نشده لذا کماکان به قوت خود باقی است.

۲. ماده (۵۹) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران - که به صورت قانون دائمی تصویب شده است - قوه قضائیه و سازمان ثبت و کانون‌های وکلا را مکلف کرده است که ۲۵ درصد صدور پروانه سردفتری، وکالت و کارشناسان رسمی دادگستری را به ایثارگران اختصاص دهند. پس از آن ماده (۵۹) مکرر (بند «چ» ماده (۸۸) قانون برنامه ششم) این سهمیه را به ۳۰ درصد ارتقا داده و همچنین کانون کارشناسان رسمی و مرکز امور وکلا و مشاوران حقوقی و کارشناسان رسمی دادگستری را نیز به آن اضافه کرده است که به نوعی تکمیل و توضیح ماده (۵۹) مذکور است که نشان‌دهنده آن است که منظور از قوه قضائیه در ماده (۵۹) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران همان مرکز مشاوران حقوقی، وکلا و کارشناسان قوه است.

فارغ از ماده (۸۸) قانون برنامه ششم توسعه و با توجه به متن ماده (۵۹) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران، قوه قضائیه مکلف به تعیین سهمیه ۲۵ درصدی در صدور پروانه کارشناسان رسمی دادگستری برای ایثارگران است.

مجوز اعطای پروانه کارشناسی رسمی دادگستری برای قوه قضائیه به موجب ماده (۱۸۷) قانون برنامه سوم توسعه به وجود آمده است و این ماده در برنامه‌های بعدی تکرار نشده است، لکن قانونگذار با تکلیف قوه قضائیه به اختصاص سهمیه برای ایثارگران در قانون دائمی، آن هم در سال ۱۳۹۱، ادامه فعالیت قوه قضائیه در صدور مجوز برای کارشناسی رسمی دادگستری طبق ماده (۱۸۷) مذکور را در سال‌های پس از برنامه سوم توسعه به رسمیت شناخته و صحیح دانسته است.

در نتیجه ادامه فعالیت در اعطای مجوز وکالت که طبق همان ماده (۱۸۷) قانون برنامه سوم است نیز رسمیت داشته و صحیح است. از مجموع مطالب بیان شده در بندهای فوق استنباط می‌شود که ادامه فعالیت مرکز مشاوران حقوقی، وکلا و کارشناسان رسمی دادگستری از دیدگاه قانونی و تحلیلی حقوقی صحیح است. بنابراین پیشنهادی که در طرح کنونی برای حذف نام این مرکز از بند «چ» ماده (۸۸) قانون برنامه ششم توسعه که همان ماده (۵۹) مکرر قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران است اهداف طراحان طرح را تأمین نمی‌کند و تنها موجب می‌شود که قوه قضائیه مجاز باشد در هنگام صدور پروانه وکالت، سهمیه‌ای را برای ایثارگران در نظر نگیرد که امکان دارد باعث اختلال در خدمات‌رسانی به ایثارگران شده و امتیازی که هم‌اکنون برای آنان وجود دارد نیز از ایشان سلب کند.

نتیجه‌گیری

۱. آیین‌نامه ماده (۱۸۷) قانون برنامه سوم توسعه تاکنون در هیچ مرجعی ابطال نشده لذا کماکان به قوت خود باقی است.

۲. ماده (۵۹) قانون دائمی جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران، قوه قضائیه را مکلف کرده است که ۲۵ درصد صدور پروانه وکالت و کارشناسان رسمی دادگستری را به ایثارگران اختصاص دهند. پس از آن ماده (۵۹) مکرر (بند «چ» ماده (۸۸) قانون برنامه ششم) این سهمیه را به ۳۰ درصد ارتقا داده و همچنین کانون کارشناسان رسمی و مرکز امور وکلا و مشاوران حقوقی و کارشناسان رسمی دادگستری را نیز به آن اضافه کرده است که به نوعی تکمیل و توضیح ماده (۵۹) مذکور است که نشان‌دهنده آن است که منظور از قوه قضائیه در ماده (۵۹) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران همان مرکز مشاوران حقوقی، وکلا و کارشناسان قوه است.

۳. با توجه به ماده (۵۹) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران، قوه قضائیه مکلف به تعیین سهمیه ۲۵ درصدی در صدور پروانه کارشناسان رسمی دادگستری برای ایثارگران است. مجوز اعطای پروانه کارشناسی رسمی دادگستری برای قوه قضائیه به‌موجب ماده (۱۸۷) قانون برنامه سوم توسعه به‌وجود آمده است و این ماده در برنامه‌های بعدی تکرار نشده است، لکن قانونگذار با تکلیف قوه قضائیه به اختصاص سهمیه برای ایثارگران در قانون دائمی، آن هم در سال ۱۳۹۱، ادامه فعالیت قوه قضائیه در صدور مجوز برای کارشناسی رسمی دادگستری طبق ماده (۱۸۷) مذکور را در سال‌های پس از برنامه سوم توسعه به رسمیت شناخته و صحیح دانسته است. در نتیجه ادامه فعالیت در اعطای مجوز وکالت که طبق همان ماده (۱۸۷) قانون برنامه سوم است نیز رسمیت داشته و صحیح است و در صورت تصویب این طرح، خللی در ادامه فعالیت مرکز مشاوران حقوقی، وکلا و کارشناسان قوه قضائیه ایجاد نمی‌شود، لکن تنها نتیجه آن، کاهش سهمیه ایثارگران (از ۳۰ درصد به ۲۵ درصد) در صدور پروانه وکالت از طریق قوه قضائیه خواهد بود. **بنابراین رد کلیات این طرح مورد پیشنهاد است.** شایان ذکر است طرح مذکور در حال حاضر در دستور کمیسیون حقوقی و قضایی قرار دارد و از آنجا که تاکنون بررسی طرح مذکور در کمیسیون مربوط به پایان نرسیده، این طرح مطابق ماده (۱۴۵) آیین‌نامه داخلی مجلس و بدون مصوبه کمیسیون در دستور صحن علنی قرار گرفته است.

